

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901. július 7.

Vasárnap.

XX. évfolyam 53. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.

Negyedévre 2 korona 50 fillér.

Egyesszám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési pénzek ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:

4 ha-áb s petitsorért, vagy annak helyéért 10 fillér.

Nyilttér sora 30 fillér.

A hirdetmények s nyiltterek díja előre fizetendő.

Idő előtt.

Kézdivásárhely, júl. 5.

(V. K.) Már hónapokkal ezelőtt kijelentette Széll Kálmán miniszterelnök, hogy egyáltalán semmi ok sincsen arra, hogy a jelenlegi országgyűlés ideje megrovidíttassék s így határozott szándéka az, hogy a folyó országgyűlési időszak hátralevő részét, a meddig csak lehetséges, az ország érdekében teendő munkálkodásra minél jobban kihasználja.

A mit Széll Kálmán miniszterelnök egyszer kimondott: annak ura is szokott lenni.

Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az, hogy az új választások érdekében a központból semmi intézkedés sem történt. Sőt újabb egész határozottsággal kommentálják, hogy mivel a szeptember hónap harmadikán újra összeülő országgyűlésnek még igen sok fontos ügyet kell elintéznie: ilyen formán több mint bizonyos, hogy Széll Kálmán miniszterelnök aligha fogja képviselőházat október vége előtt feloszlatni. Így hát a választások november előtt nem lehetnek meg.

S ennek dacára mit tapasztalunk?

A választási mozgalmak szerteszét az egész országban hónapok óta folynak tekintetben, — bár egyik pártot, segysza-badelvűpártot sem vesszük ki, — különösen az ellenzéki képviselők és jelöltek részéről indult meg nagy mértékben a hajsza.

Tagadhatatlan, hogy mindenik pártnak érdeke magát jóelőre biztosítani. De lehetséges-e ez?

A ki ismeri a választások esélyeit, a ki tudja, hogy sokszor 24 óra elégséges arra, hogy egyik párt a másik fölött előnyt biztosítson magának, az igazat fog nekünk szolgáltatni abban, hogy ha csakugyan október végén oszlatják fel az országgyűlést — amiben kétkedni egyáltalán nincs okunk — akkor a jelenlegi választási mozgalmak nemcsak idő előtti, de károsak is, fölöslegesek is.

Legjobb esetben november elején lesznek a választások. A mostani mozgalmakból, melyek a választást 3—4 hónappal megelőzik, ugyan kinek van hát haszna?

Maguknak a mostani képviselő vagy jelölt uraknak? Ha szívükre teszik a kezüket s úgy felelnek e kérdésre: választuk nem lehet más, mint tagadó. Hiszen már is megindult a kortések egész hada, kik, a választók? részére már elő-

legeket igyekeznek kiesikarni a jelölt uraktól. A kortések mellett a választók közül is, hogy hányan lepik meg a jelölt urakat egy kis „segítségért”: kitudná megmondani?

Jó lesz tehát az itt elmondottakat megszívvelni komolyan mindenkinek: jelölteknek és választóknak egyaránt.

Minek a nép közé bevinni az izgatottságot, az egymás elleni békételenséget, zavart, hogy tartson ez hónapokon keresztül? Hiszen ebből senkinek sem lesz haszna, de kárát vallhatja az ország.

Le kell tenni az időelőtti választási mozgalmakkal! Hadd végezze a nép nyugodtan az ő mezei, gazdasági, ipari munkáját; elég izgatottá teszi amúgy is a föld termésének gyarlósága, az ipar, kereskedelem pangása miatti kétségbeesése, aggodalma!

A képviselőház ülése. Abban bizva, hogy a főrendiház a július 5-ikére kitűzött ülésén elintézi mindazokat a tárgyakat, melyeket a képviselőház átküldött, a képviselőházat július 6-ikára, szombat délelőtt 11 órára ülésre hívták össze. Ez csupán formális ülés lesz, mely arra fog szorítkozni, hogy a főrendiházi jelentéseket tudomásul vegye, valamint azon bejelentéseket is, melyeket az elnök fog tenni. A képviselőház ülése után ülést fog tartani az országgyűlés két házának az a bizottsága, mely az elfogadott törvényjavaslatok szövegét összeegyezteti, hogy ezután ezek szentesítés elő legyenek terjeszthetők.

A választások határideje. Napról napra újabb kombinációk merülnek fel az új választások idejére nézve. Csak az az hibájuk ezeknek a kombinációknak, hogy nagyon koraiak, mert az illetékes tényezők még nem határoztak tekintetben. Különösen figyelembe veendő, hogy a szeptember 3-án újra összeülő országgyűlésnek még sok fontos ügyet kell elintéznie s ilyenformán meglehet, hogy Széll Kálmán miniszterelnök a képviselőházat október vége előtt fel nem oszlathatja.

A főrendiház az összeférhetetlenségről. A főrendiház közjogi és törvénykezési bizottsága az „összeférhetetlenségről” szóló törvényjavaslat tárgyában szerkesztett jelentésében a többi köztezeket jegyzi meg.

A főrendiház állása, tekintélye és erkölcsi súlya megköveteli, hogy az összeférhetetlenség kérdése a főrendiház tagjaira nézve is szabályoztassék. A főrendiház szervezeténél fogva pedig szükséges, hogy ezen szabályozás külön törvénnyel eszközöltessék. Az összeférhetetlenségi bizottságok eljárásáról a javaslatához mellékelteként csatolt rendelkezések a képviselőház házszabályainak kiegészítését és így a képviselőház belügyét képezvén, a rendelkezésekre, a bizottság ki nem terjeszkedik.

Székely kérdés.

A jövő munkája.

— Irta: Máthé József. —

De kínálkoznak a természet más adományai is az erdei lakosoknak.

Rendelkezésükre áll minden kincse az erdőnek. Kő, kőszén, vas, réz, arany, ezüst, kén, só stb., stb. mind becses anyagok. Körüle egész faluk merhetnek munkát.

Ez a telepítés tehát a székelység természetére és foglalkozására mint legbiztosabb alapot volna fektethető. Megnyitná, járhatóvá és értékesíthetővé tenné ember által ritkán látott rengeteg belsejét, benépesülnének néptelen területek.

Itt a telepítés azért is előbb, mert épület és munkaanyag van bőven. Csak a munkás kezeket kell hozzá kötni. Az is elég van.

Darányi miniszter halhatatlanná teheti nevét, ha most csak az alatti völgyekben lakó székelységnek utat nyit a hegyek között.

Ezek a helyek többnyire erkölcsi testületek, főképezések és a kincstár birtokában vannak. Vegye meg, adja a székelységnek. Nesztek. Népesítsétek be, éljétek rajta, ugyanis nektek köszönhetjük, hogy birtokunkban van.

Ilyen területek, hogy csak néhányat említsék: a „Laposhavas” Gyergyóban, a „Székshavas” és „Mocsár” Marostordamegyében, a „Sikaszóvölgy” Udvarhelymegyében, a „Hatod” stb. Háromszék megyében. Hogy nem lehetetlen vállalkozás, az is bizonyítja, hogy Oroszhegy udvarhelymegyei községből egész telepek váltak ki. Szováta és Ilyésmező marostordamegyei községből szintén. Pedig ezeknek a közlekedés és értékesítés semmiféle előnye nem kínálkozik.

Ha valakinek aa jutna eszébe, hogy a telepítésnél merőben azon helyekre utaljon, melyeket a földmívelési kormány a czélra újabb Maros-Ludasson és Fehéregyháza környékén beszerzett, azoknak ismételtettem: a székely szívesebben marad és jobban érvényesül éshonában, ha arra kedvező feltételeket biztosítanak neki, mint távolvidékek idegen nyelvű és szokású népe között. De nagyobb tömegben való eltelepítése nem is volna tanácsos. Legtovább azokkal tehetnek meg ezt, akik már vándor-utrá indulóban vannak.

Azzal, hogy iparosokat nevelnek a székely fiukból és jövőre erősíteni akarják a székely ipart, üdvös dolgot eslekesznek; talán az is enyhíti a nyomort, ha munkát, szolgáltatásokat ajánlanak fel nekik. Első esetben sietni kell az ipar kedvező feltételeit megteremteni, második esetben az akcióztól minél szűkebb tőrre szorítani, mert az ideig-óráig tartó segítségben nincs létalap. Kóborló népben nem sok nyersége lehet senkinek.

Ellenben, ha a földet, mely most értéktelenül hever, felszabadítjuk a szegények használatára, ha egyelőre csak 4—5 falut is telepítenek ezen helyekre és 5, 10—15 székelynek jövőjét biztosították, mondhatom megmentették a székelységet! A kívándorlás elő gátat vetettek.

A jövő szaporulatot aztán az iparnak, kereskedésnek és közlekedésnek tervbevevett fellendítése és ezen közgazdasági ágak közt biztosítható kereset révén könnyen meglehet tartani a hazának.

A székelykérdés nem lokális kérdés. Annak magyar nemzeti fontossága van, s rég megérett, hogy az ország figyelmére, legilletékesebb tényezőinek pártfogására számíthasson.

Végezetül idézem Ő felségének, a legelső magyar embert, koronás királyunknak egyik székely képviselőhöz intézett eme szavait:

„Valóban tenni kellene valamit az iparfejlesztésre. Módot kellene keresni a derék székelynép kívándorlásának megállítására.”

Gondolkozzanak rajta, akiknek kezében vannak a segítség biztos eszközei.

Ismétlem sietni kell a segítséggel. Már is az élesztési kísérleteken kell kezdeni, mint a főlég holt embernél. S csak ha az élesztés sikerült, fogják meglátni, hogy mi mindent kell nyújtaniok a betegnek, míg életerőt és életkedvet nyer s régi jogaiban megbecsült erejével a haza szolgálatába léphet.

Adja Isten, hogy sikerüljön.

Székely értekezlet Marosvárhelyen.

Mint már jeleztük, a „Marosvásárhelyi Székely-Társaság” július 3-ára a Székelyföld vezérférfait, munkáit összehívta, hogy egy nagyobb szabású értekezlet keretében mondják el a székelység bajait, s azokon a legsürgősebben javításnak.

A társaság által meghívottak közül résztvettek az értekezleten a következők: Betegh Pál a „Székely-Udvarhely” szerkesztője (Székely-Udvarhely); Borszékai Soma nyugalmazott min. tanácsos. (Budapest); Ehenné, Keményffy Katinka áll. tanítónő; (Kibéd); Györffy Gyula orsz. gyűl. képviselő (Budapest); Ince István mérnök (Kézdi-Vásárhely); Dr. Jancsó Benedek tanár (Budapest); Kiss Jenő polg. isk. tanár (Kézdi-Vásárhely); Lázár Pál műegyetemi tanár (Budapest); Málk Loránd a „Székely Nemzet” szerkesztője (Sepsi-Szent-György); Mika Ottokár eljárásbíró (Sepsi-Szent-György); Morvay Endre szolgabíró (Sepsi-Szent-György); Nagy Lajos állami tanító (Magyarrege); Puskás Jenő gazdasági szaktanár (Gyergyófalva); Radnóthi Dezső az „Eke” főtthkára (Kolozsvár); Sándor József orsz. gyűl. képviselő (Kolozsvár); Ugron János orsz. gyűl. képviselő (Bögöz).

A délelőtti 1/2-es vonattal érkeztek meg a „Székely Társaság” által rendezett székelügyi értekezletre meghívott lelkes férfiak, kik a székelügyekért dolgozni szoktak és szeretnek. A Székely Társaság testületileg vonult ki az alsó vasúti állomáshoz, s itt a vendégeket dr. Komócsy elnök meleg szavakkal üdvözölte, mire a vendégek nevében Sándor József képviselő válaszolt röviden és köszöntö meg a fogadást. Hosszu kocsisor indult aztán befelé, s az érkezett vendégeket szálaikra vezették.

Délután egy órakor 70 terítékű ebédhez ült a társaság. A hangulat, mely az ebéd alatt a társaságban uralgott, mintegy előjele volt a később következő értekezletnek. Már a közebéd folyamán élénken vitatták az egyes szónokok a székel kérdések száz és száz bajait, s jól esett látnunk, hogy ez az ügy a szép számban összegyűlt társasági

tagokat és vendégeket teljesen lebilincselte. Ennek a nagy érdeklődésnek adott kifejezést Sz. Szakáts Péter, Fenyvesi Soma, dr. Borszékai Soma valamint Györffy Gyula, Bedőházi János és Sándor József orsz. gyűl. képviselők, Décsy Zoltán alispán és Jancsó Benedek dr.

Sándor József köszöntőjében kiemelte, hogy nem mint politikus s még kevésbé, mint párt-politikus, hanem mint társadalmi ember jött az értekezletre. Mert a székel kérdés oly szentségnek tekintti, mely körül tiszta lélekkel és tiszta szándékkal kell letelepedni, mint az Uri szent vacsora körül.

Kijelenti, hogy a béke és szeretet jegyében jött, a melylyel minden társadalmi mozgalmat mindenkor csinálta s csak ugy remél sikert a jelen mozgalmától is, hogy egymást tiszteljék, szeressék és megerősítsék. Az öröklet egyesíteni akarják jóakarat és higgadt programmal által. Ily értelemben ajánlja csekély munkaejét, kérve, hogy minden lépés meggondolva és körültekintéssel történjék, mert ha csak ők magukban egyek lesznek, érhetnek célra. Hisz, hogy a székelység kérdésének végre országosan napirendre kell kerülnie. De éppen azért óvakodjanak mindentől, ami a kérdésnek csak egy részét is kompromittálna, mert a fiasko csak diskreditálna. Szeressük egymást — ugymond — hallgassuk meg egymást s az ellentétek helyett boruljunk egymás koblére, mint testvérek, örömkönytök sirva majdan a siker és diadal fölött.

Zajos éljenzés hangzott fel a derék képviselő szép köszöntőjének elhangzása után.

A közebéd után a szépszámu tagok és vidéki vendégek felvonultak a városi tanácsterembe, a tulajdonképpeni értekezletet megtartani.

(Folytatjuk.)

VIDÉK.

— Mikes Kelemen ünnepélyről —

Zágon, 1901 július 3.

Épen öt évvel ezelőtt Erdély délkeleti szögletében a Kárpátok tövében fekvő Zágon nagyközségéből egy igazán szép és hazafias mozgalomról adtunk hírt lapunk t. olvasóinak. A kovásznai választókerület orsz. gyűl. képviselője, Sándor József, az Emke t. alelnök főtthkára, képviselővé történt egyhangu választása alkalmából több nagyobb és igen nemes adományai között 100 frtot adományozott arra a célra zágoni Mikes Kelemennek, II. Rákóczi Ferenc példás hűségű bujdosó társának, a kiváló költő írónak születés helye emlékekkel jelöltessék meg.

E nemes példán felbuzdulva az ágoni értelmiség köréből csakhamar egy bizottság alakult, mely célul tűzte ki az eszme megvalósítását. A bizottság, miután a hazafias eszme támogatására fővédnöknek Potsa József ez. és kir. kamarás v. b. t. t. Háromszékvármegye köztisztviselőben álló főispánját, védnökének a Mikes család ma is élő képviselőit és a vármegye több kiváló alakját fölkérte, széleskörű gyűjtést indított meg, a melynek eredményeül begyűlt összeg takszéképintárban kezeltetve és időközben főkép multságok jövedelméből növelve mostanig 5253 korona 80 fillérre szaporodott fel.

Ez az összeg azonban — fájdalom — még nem elég arra, hogy zágoni Mikes Kelemen emléke a nagy szellemhez teljesen nőtöképön örökösítésék meg.

E közérzet hatása alatt az év folyamán a kolozsvári tud. egyetem háromszékvármegyei hallgatói körében lelkes mozgalom indult meg a zágoni Mikes-emlékbizottság által híven szolgált szép eszme támogatására.

A lelkes ifjuság gyűléseket tartott, szervezkedett és végül abban állapodott meg, hogy f. évi július hó 14-én Zágonban Mikes születés helyén táncmulatsággal egybekötött emlékünnepelet rendez. Egyben azt is elhatározta, hogy az ünnepély sikerének biztosítására a Székelyföld legkiválóbb férfiai és zágoni Mikes Kelemen lelkes tisztelői és irodalmi örökösei közül védnököket és díszelnököket kér föl.

Az ifjuság eszméje lelkes pártolókra talált. A fölkört jeles férfiak kivétel nélkül megígérték az ifjuság támogatását. Bizonyosága ennek az a valóban díszes és szép névsor, mely a napokban szétküldött meghívók homlokát ékesíti.

Azt hisszük, hogy a háromszéki lelkes ifjuság szép fáradozását siker fogja koronázni, mert a védnökök és díszelnökök közül többen megígérték személyen megjelenésüket is. Háromszékvármegye lelkes közönsége pedig bizonyára szívvel-lélekkel ott lesz és együtt ünnepel az egyetemi ifjussággal, a melynek mi szép sikert kívánunk s hazafias üdvözlünket küldjük.

Adományok a Kézdivásárhely-kantai főgymnasiumra.

Főtisztelendő dítrói Csiby Tamás szentszéki ülnök, nyugalmazott plebános 200 korona, Pap János, ojtózi áll. isk. tanító Nyujtódrol 4 korona.

Kézdivásárhely, 1901, júl. 6.

Dr. Bánffy Zsigmond,
Hassák Vidor.

TÁRGA.

Az ihneumon.

Rajz egy legendás állatról

— Mèhely Lajostól. *) —

Már Herodot mondja, hogy az ihneumot minden városban szent helyeken balzsamozzák be és temetik el. Strabo írja, hogy ez a nevezetes állat sohasem támad meg nagy kigyókat anélkül, hogy néhány társát segítségül ne hívna, de akkor azután a legmégesebbeket is könnyen legyőzi. Ezért képe a szent képrásban oly gyöngye embert példáz, aki nem lehet el felebarátja támogatása nélkül. Aelanus ellenben azt állítja, hogy az állat egyedül jár kigyóvadászatra, de előbb nagy fuffanggal és óvatossággal meghempereg a sárban és megszárogatja magát a napon, hogy így páncélja legyen, mely megvédi ellenfelétől; orrát pedig úgy biztoítja a harapás ellen, hogy a farkát fölébe borítja. A monda azonban nem érte be ennyivel, hanem — mint Plinius írja — még sok más jeles vonást tulajdonít a közjó bátor harcosának. A krokodil, ha torkig ette magát könnyelmesen leheveredik a homokzatonra s emellett tágra tátja fogaktól meredező torkát, szörnű veszedelemmel fenyegetve azokat, akik közeledni mernek hozzá. Csak egy kis madárnak szabad hozzá közelednie; ez oly vakmerő, hogy a fogai közül szedi ki eledelét, a rajtuk függő ételmaradékot. Kivüle azonban minden más állat rettegi a szörnűveteg közelségét, csak az ihneumon nem. Halkan lopózik hozzá, merész szökéssel beleugrik a torkába átrágja

magát a torkán, szétépti a szívet s miután így megölte, vértől borítva utat nyit magának éles fogaival a szörnűveteg testén keresztül. Vagy pedig ott ólálkodik körülötte s kiszimatolja, hová rakta le a rettegett állat a tojásait; ott addig ás, fűrkész, míg a mélyben megtalálja az elrejtett kincsét. Most aztán neki esik s mitemen törődve az anya éberségével, hamarosan fölfalja az egész fészekalját és ily módon az emberiség megbecsülhetetlen jöltévéjé lesz. Hogy ezt a mondat maguk az egyiptomak is hitték s hogy az ó-kori írók fölük hallották először az, kétségtelen; de a különben oly figyelmes egyiptom, természetvizsgálók ezuttal nagyot csalódtak, mer ez a sok szép mese, — éppen csak mese. Csak az újabb korban sikerült az ihneumon szokásait és életmódját kitérkészni, noha több utleirő már néhány száz év óta kételkedett az ihneumon e tulságos hasznosságán s ezzel a mondatk régen hitelüket veszthették volna, ha az emberek nem ragaszkodának oly makacsul a hagyomány utján átszarmazott, megkedvelt történetekhez.

A meglelt ihneumon jelentékenyen nagyobb a mi házi macskánknál; mert test hossza körülbelül 65 cm., a farka legalább 45 cm. Alacsony lábai miatt azonban kisebbnek látszik, mint a mekkora. Csak ritkán látni felöltött himeket, melyek, a mibőlük 20 cm.-nél magasabbak. Mint minden cibetmacska-féle, ugy az ihneumon is karsu termető, de korántsem oly kecses, mint a pelymeg, amennyiben legtöbb rokonával összehasonlítva, aránylag nagyon vaskos. Legjobban bizonyítja ezt a silya, minthogy egy jó nagy ihneumon 7, sőt 9 kg-ot is nyom.

Az „ihneumon” nevet, mely „fölkutatót” jelent, ez az állat minden tekintetben megérdemli. Szokásaiban és értelmi képességeiben a hasonló alakú nyestekre emlékeztet, melyeknek kellemetlen büze,

fuffangja, tolvajügyessége és vérszomja neki is sajátja. A legnagyobb mértékben fölnök, óvatos és gyanakvó. Sohasem mer kimenni a nyílt mezőre, hanem lehetőleg mindig fedett helyeken bujkál s fölötté óvatosan jár, de azért aránylag nagy területen kóborol.

Nappal jár rabolni és mindent fölfal, amit esellel megéjthet, — az emlősöket a nyultól, a madarakat a tyuktól, vagy a ludtól lefelé. Megeszi továbbá a kigyókat, mokusokat, bogarakat és férgeseket s valószínűleg a gyümölcsöt is. Az egyiptomi parasztok tolvajsága miatt halálosan gyűlölik és megvetik, mert tyukoljait és galambducaikat a legkegyetlenebbül kifosztja s különösen veszedelmes a tyuk fészkekre nézve, melyeket a tyukokott, vadmadarak módjára, a szabadon reknak. Igazi haszna most már alig van, ha csak nem tudjuk be neki igen nagy érdemül, hogy a kigyókat pusztítja.

A szimatja valószínűleg ép oly jó, mint a legkitűnőbb vizsláé; annyi bizonyos, hogy vadászatain leginkább a szaglása vezet. Ha tojásokra akad, kiszívja őket; az emlősöknek és madaraknak rendszeren csak a vérüket szívja ki és az agyvelőjüket eszi meg. Sokkal többet öl, mint a mennyit el tud fogyasztani.

Hangját csak akkor hallani, ha golyós lövés érte, máskülönben még a legfájdalmasabb sebet is némán tűri.

Az ihneumon vadászatait minden egytényi nagyon istenes eselekedetnek tekint. Csak be kell menni a fauba és kihirdetni, hogy nimszre akarunk vadászni (az arabok így hívják az ihneumot), bizonyos, hogy ifjak és öregek, fuffangos állatot. Kivo elpusztítani ezt a gonosz, fuffangos állatot. Kivo nálnak egy hosszú nádashoz, a vadász ott lesbe áll, a nép pedig lassan hajtja föléje a vadat. Az állat nagyon is tisztában van vele, hogy miről van szó

Férfi-divat.

E sorokat ama derék urak számára írjuk, akiknek nemesak az a gondot, hogy hol töltsék a nyarat, hanem miképpen egyeztessék össze a rekkenő forróságot az állig begombolkozott angol divattal. Nos tehát, megnyugtathatjuk őket, hogy föltétlenül kifogástalan zsentlmonek maradnak, ha egyszerű szabású, szürke zakkót öltenek magukra. És mert a férfi-divat csupa apró nőánszok váltakozásából telik ki, azt is elárulhatjuk, hogy az ideai divat reformja egy kis kikanyarítás a zakkó egyenesen lefutó végén. Viszont egy kis aggodalommal konstatáljuk, hogy a nadrágot mind szűkebbre szabják. De a végzetes divatot remélhetőleg megellenzik majd azok, akiknek nincs okuk a lábszárakkal kérkedni. És az emberiség ez osztálya ma ugyancsak tulsulyban van. Azaz jobban mondva nem tulsulyban, de nagy számban.

A zsakotek ismét uralomra kerültek, minek-utánna egyenőhány vakmerő variációkn keresztül esve, egy időre leszorultak a divat felszínéről. A zsakot e reneszánszában azonban megtartotta régi puritán formáit, ami annyit jelent, hogy szó sem lehet mély bevágásokról, frakk-szerű feeske-fark utánzatokról és egyéb ilyen dolgokról, amelyekről egy jó nevelésű divat-ur hídeglelést kap. A zsakot szövetét leginkább apró kockázású szürke szövetből választják ki.

Teljesen kivívta létjogát a színes ing is, bárha hosszabb küzdelmet kellett megvívnia az előkelő fehér ing előítéleteivel. Ez némileg a demokrácia diadala is. Kedveltek a rikító színnel csikozott zefírek, de a batistok sem megvetettek. Végül egy nagybbszabású ujtásról is megakarunk emlékezni. Nehány amerikai urfi találta ki a fehér-smokingot, amely tehát átmenet az estélyöltözék és az éjjeli ruha között. Sajnos, az érdekes reform nem igen számíthat nagyobb elterjedésre.

NAPI HIREK.

— Személyi hír. Szentkatolnai Bálint Gábor, a kolozsvári tudományegyetem tudós tanára, szünidőre rokonai körébe Szentkatolnára érkezett.

— Kinevezés. A marosvásárhelyi kir. ítélőtábla elnöke szentkatolnai Bardocz Árpád végzett joghallgatót a kúzdívásárhelyi kir. járásbíróshoz kinevezte joggyakornokká. Gratulálunk.

— Halálozás. Kovács Simon gyulafehérvári kanonok, ki nyolcz évig volt a sepsiszentgyörgyi

s mihelyt a hajtók lármája megkezdődik azonnal menedéket keres valamelyik tanyájában; de ezzel nem sokat ér, mert az arabok hosszú botjaikkal kihajszolják vaczkából és az ihneumon átlátja, hogy kénytelen egy másik nádasba szökni. Roppant ovatosan bujkál a nád közt, időnkint hallgatgatózik és szimatol, de amint hallja, hogy a hajtók egyre közelednek, végre mégis rászánja magát és kilép a tisztásra. Ilyenkor ellapulva, halkán, lassan esuszik tova, hogy gyors mozgásával el ne árulja magát. Igen nagy golyóval és nagyon közelről kell rálőni, ha megakarjuk ölni; mert roppant szívós öletű és ha csak megsebesül, bizonyára megszökik, mivel nehéz sebeket is elbir.

A fogságban tartott ihneumon életét már Alpinus esetelte. Ennek az észlelőnek több hónapig volt egy him példánya melyet a szobájában tartott. Az állat együtt aludt a gazdájával, mint a kutya s úgy játszott vele, mint a macska. Elcséjét maga szerezte meg. Ha éhes volt, elment a háztól s pár óra múlva jóllakva jött meg, igen tisztá, ravasz és bátor állat volt, nagy kutyákkal is habozás nélkül összetűzött, megölte a macskákat, menyéteket, egerket s többször vérengző pusztítást vitt véghez a tyukok és egyéb madarak közt. Nagyon kellemetlen volt, hogy mindent összerágcsált, különösen a könyveket. Franczia természetbuvárok tapasztalatai szerint az ihneumon nagyon könnyen megszeli, megismeri gazdája hangját és oly engedelmesen követi, mint a kutya. Azonban semmink sincs töle maradása, mindent ide-oda huzcol a házban s nagyon alkalmatlanná válik, mert mindent földönt, amit lehet. Más tekintetben viszont hasznos állat. A ház, melyben ihneumon van, rövid időn teljesen megtisztul a patkányoktól és egerektől; mert a ragadozó lankadatlanul üldözi a rágcsálókat. Zsákmányával valamilyen sötét kuczkóba vonul s morgásával és rüfögésével jelzi, hogy meg is tudja védeni.

hívek közszeretben álló plebánosa, folyó hó 2-án vörömlés következtében hirtelen elhalt. Temetése Gyulafehérvárt folyó hó 5-én d. e. 10 órakor volt. Benne az erdélyi róm. kath. egyházmegye egy buzgó és jótékony papját veszítette el, a ki nemesak szülőit és rokonait segítette, hanem szerény jövedelméből a szegényeknek, intézeteknek és a templomoknak is igen sokszor juttatott, nyugodjék békében.

— Kinevezés. Az igazságügyminiszter Krahom Mihály aradi irnokot a csikszenzmártoni kir. járásbíróshoz kinevezte segédtelevkönyvezetvé.

— Áthelyezések. Az igazságügyminiszter kúzdívásárhelyi Bardocz Gyula, nagyilondai kir. televkönyvezetét hasonló minőségben a szászvárosi kir. járásbíróshoz, Deák Ignác, csikszenzmártoni kir. bíróshoz segédtelevkönyvezetét a gergyószentmiklósi kir. járásbíróshoz áthelyezte.

— Előléptetés. Pap György, kilyéni áll. iskolai tanítót, a háromszékvármegyei tanítótestület egyik legmunkásabb tagját s lapunk buzgó munkakársát, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter áthelyezte a kispeszt-szentlőrinczi áll. iskolához. A megyei tanítótestület jelentékeny munkáját veszt a távozó tanítóban, ki új állomás helyén is bizonyára lelkes munkása lesz a népoktatásügynek. Kisérje szerenese. Helyébe Burján Albert kibódi áll. el. isk. tanítót helyezte át a miniszter.

— Emlékkünnepély az eresztvényi temetőben. Hazafias, lélekemelő ünnepély színhelye volt július 2-án az eresztvényi kis temető, hol a székek egyik hőse, ágyuöntő Gábor Áron alussza a szabadságharc óta örök álmát. Az esős idő mellett is elég szép számú közönség vett részt az ünnepélyen, melynek sorában ott voltak az elesett hősnök bajtársai, a 48—49-es honvédek közül Tuzson János vezetés mellett Id. Gödri Ferenc, Gidófalvi László, Kocsis Károly kapitány, Antal Dónes, és Nagy Miklós Sepsiszentgyörgyről. (Kúzdívásárhelyről a 48-as honvédek közül senki sem volt ott.) A Himnusz elénekélése után Tárkányi György a Székely-Mikó-Tanoda jeles vallásánára tartott hazafias, mélyen átértett beszédet; Ince Lajos nagyborosnyói lelkész alkalmi költeményt szavalt s végül Tuzson alezredes intézett megható beszédet a jelenvoltakhoz, különösen elismerését nyilvánítva Bodóházy János eresztvényi lelkésznek, kinek sok része van az ünnepély si érében.

— Esküvő. Gözsy Péter, csikszenzmártoni aljárásbíró múlt vasárnap tartotta meg esküvőjét Szász Károly, csiksomlyói gymnasiumi tanár és neje Szabó Berta bájos leányával: Jolánnal, Csiksomlyón.

— Egyházi Értekeztet. A Kézdi ov. ref. Egyházi Értekeztet szerdán, e hó 10-én tartja első nagy közgyűlését az áll. elemi iskola tornatermében. Az értekeztet sorrendje a következő. D. j. 9—10-ig a közgyűlés megnyitása, alapszabályok végleges megállapítása. 10 órakor istentisztelet az ev. ref. templomban. Imát mond nt. Bodor Géza, esperes, egyházi beszédet Vallancs Miklós makasai ref. pap. 11 órakor a közgyűlés folytatása. A műsorban a kézdi tanítók énekkara és polg. leányiskola énekkara több énekszámmal, Szabó Jenő k.-vásárhelyi ref. pap. felolvasással, Nagy Gerő és Czirmay Zoltán szavallatokkal vesznek részt. Az értekeztet közgyűlésére az érdeklődő közönség tisztelettel meghívatik. Közgyűlés után Jancsó Dénesné jó hírű vendéglőjében közönből lesz. Egy teríték ára 3 korona 20 fillér.

— A zabolai küldöttség Plósz miniszternél. Mult szombatn Zabola község képviselőtestülete megbízásból Földes György ref. lelkész vezetése alatt Kónya Ferenc községi bíró és Balogh Albert áll. isk. tanító személyében küldöttség járt Dr. Plósz Sándor igazságügyminiszternél. A küldöttség szóokna Földes György rövid, de tartalmas szép beszédben kérte a minisztert, hogy a Zabola község lakosai tulajdonát képező, mintegy 5000 holdnyi erdőterület felosztása tárgyában alkotott bírói ítéletet, mely a gazda közönségre, a kisbirtokosokra nagyon sértelmes, változtassa meg. Plósz miniszter nagyon szívélyesen fogadta a küldöttséget s megígérte, hogy az ügyet beható vizsgálat alá veti s hivatkozott az Orsz. Magyar Gazdaság. Egyesület beadványára is, melyben ez szakértő egyének bevonásával az egész tagosítási kérdést felölve a miniszter elé javaslatokat torjesztett be,

melyek máris tanulmányozás tárgyát képezik a miniszteriumban. A küldöttség a legjobb reményekkel jött haza Budapestről.

— Uj állami ut. A Brassó—Háromszék—Csikmegyében átvonuló brassó—sepsiszentgyörgy—csikszereda—taploczai közutat a kereskedelemügyi miniszter jul. 1-től kezdve állami kezelésbe vette. Az átvétel f. hó 1-én történt meg. Szentiványi Miklós alispán akkor adta át a háromszékmegyei kir. építészeti hivatal főnökének Gyárfás Győző főmérnöknek.

— Adófelszámolás. Az egyenesadó felszámolási bizottság elnöke Ujvárossy József kir. tanácsos értesíti a közönséget, hogy az adókievő bizottságok határozatait ellen beadott felszámolások tárgyalására határidőül 1901. évi július hó 15-ét tűzte ki. A tárgyalás Sepsiszentgyörgyön a vármegyeház kistermében 1901. július 15-én veszi kezdetét s az nap befejezést is nyer. Miután a tárgyalás nyilvános: a felszólaló felek ott nevezett időben megjelenhetnek.

— Kérelem a nagyközönséghez. A július 14-én Zágónban tartandó Mikes-ünnepélyre az előkészületek lázasan folynak. A tágas, csinos deszkasátor már csaknem készen van. A meghívók is a napokban szétküldöttek. A kik tévedésből talán nem kaptak meghívót, de erre igényt tartanak, sziveskedjenek kívánságukkal a rendező bizottsághoz fordulni. (Zágon: Kaszinó).

— Kleptománia. Bögzői Mihály osdolai parasztfiu alig töltötte be a 16-ik életévét s máris jelentékeny sikerekre hivatkozhatik a — tolvajlás terén. Évek óta rendszeresen űzi e mesterséget s hogy tettének nem mindig ura s bizonyára hiányos agyszerkezettel bir, misem mutatja jobban, mint az, hogy saját szülőit, rokonait lopja meg, mint a napokban is, midőn feltörte a gabonás hámbárt s onnan rendszeresen hordta a gabonát s adta el lelketlen belléreknek, kik töle potom áron vásárolták meg. Utóbbiakat a hatóság szemmel kísérhetné.

— Tizkoronás bankók. Az uj államjegyek közül eddig csakis a huszkoronás bankót hoasztották közre. Most már készek az uj tizkoronás bankjegyek, a melyeket az Osztrák-Magyar Bank szeptember hó 2-án fog kiadni.

— Földnélküli vasut. E furcsa czimnek a magyarázata, hogy Székelyföldön a Küküllő völgyén föl egész Sóvárig vasut épült egy budapesti részvénytársaság jóváltából. Ez a vasut a székely nép földjein vezet keresztül, anélkül, hogy a vonalterületet a vállalat kisajátította volna. Persze a vasut csak úgy épülhetett föl, hogy a szegény székely nép nem ért az ilyen dologhoz s azt hitte, hogy neki muszáj a földjeit átengedni a vasutépítés czéljaira. A vonat már régóta vigan robogott tehát a mások földjein, mikor a hallatlan eset napvilágra került. Miután a vasutépítő vállalatnak egy fillére nincs, a szegény székely népet kártalanítani sem lehet. Nem tudjuk, mennyiben igaz e hír, de még azt is hozzáfűzük, hogy a kereskedelmi miniszter már vizsgálatot is rendelt el a földnélküli vasut ügyében.

— Köszönet. A háromszékmegyei „Erzsébet” árvaleány nevelőintézet kis árváinak halálját tolmácsoljuk, midőn e helyen köszönetet mondunk azoknak, kik az évrő vizsga alkalmából adományaikkal nekik örömet szereztek s ezzel buzdítást s lelkesedést öntöttek beléjük, tovább is a jóra és nemesre. Adakoztak: Séra Tamás és Cserey Jánosné 10—10 k. Föblinger Gyula 1 k. öz. Fejér Lukácsné rozsafüzért, keresztet és imakönyvet. Zayzon Zelmira nevére tett alapítvány kamatai 18 k. B. Szentkereszty Staphánólról alapítvány kamata 15 k. Fogadják a nagylelkű adakozók, valamint, kik ez alapítványokat tették, ismételtlen az intézet növényeinek általunk kifejezett hálás köszönetét.

Kézdi-Vásárhelytől, 1901. július 2. A háromszékmegyei „Erzsébet” árváinak nevelőintézet nevében Nagy Károly igazgató.

— Budapesti Napló. Az az újságíró-gárda, mely a maga erejéből minden vállalat mellőzésével alapította a Budapesti Naplót me-sés sikert ért el. A lelkes csapat a szabadellvő magyar közönságnak legkedveltebb újságszolgáltatója lett. Bámulatos szorgalommal és kitartással gyűjtven mindennap össze mindazt, ami e szerkesztőség, e lap szabadelvű és független politikájának,

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.